

DİLİN DESTEKLENMESİ-1

Dr. Meral Çilem Ökcün Akçamuş

MİLIEU ÖĞRETİMİ

- Doğal davranışsal bir yöntemdir.
- Kendi içinde bir çok kanıta dayalı teknik içerir.

MİLİEU ÖĞRETİMİ

- A) Model olma
- B) Tepki isteme
- C) Geciktirme
- D) Fırsat Öğretimi

MODEL OLMA

Model olma, küçük çocukların sözel dil becerilerinin artırılması hedeflenirken seçilmesi gereken ilk müdahaledir (Kaiser & Grimm, 2005).

Model olma kullanılırken, bir yetişkin iletişim kurmak için olanak yaratır ve ardından sözel bir dil hedefi için doğru şekline sözel olarak model olur. Beklenti, çocuğun sözel modeli taklit edip daha sonra tercih edilen bir öğeye veya etkinliğe erişebilmesidir (Wolery ve diğ., 1992).

Bu müdahalenin ön koşulu çocuğun sözel olarak taklit edici olmasıdır; aksi takdirde bu müdahale, hayal kırıklığına ve zorlayıcı davranışlara yol açabilir

TEPKİ İSTEME MODELİ

Tepki isteme modeli işlemleri, olağan etkinlikler sırasında, sözel iletişimin, özellikle daha yapılandırılmış eğitimle edinilen sözel dilin kullanımını desteklemek için tasarlanmıştır (Rogers-Warren & Warren, 1980).

Tepki isteme modeli işlemleri, bir yetişkinin devam eden bir rutini veya etkinliği kesmesini ve bir soru sormasını (evet ya da hayır sorusu olmayan bir soru) veya iletişim kurmak için bir yönergenin bazı biçimlerini vermesini içerir (tepki isteme).

TEPKİ İSTEME MODELİ

Yetişkinin sorusunu veya yönergesini takiben, bir çocuk yanıt vermezse, yetişkin sözel dil hedefine model olur.

Kendiliğinden veya ipucu verilen bir sözel dil hedefinin pekiştirilmesi, genellikle çocuğun bir etkinliğe devam etmesine izin verme biçiminde olur (Warren, McQuarter, & Rogers-Warren, 1984).

TEPKİ İSTEME MODELİ

Geleneksel olarak, tek başına kullanıldığında, tepki isteme modeli işlemleri, yetişkinlerin yönlendirdiği bir müdahaledir – yetişkin çocuğun soruya ya da yönergeye yanıt vermesi amacıyla, çocuğun bir materyalini alır ya da devam etmekte olan bir etkinliği kesintiye uğratır (Wolery ve diğ., 1992).

Bu işlemlerin, etkileşimleri kolayca başlatmayan çocuklar için özellikle faydalı olabileceği belirtilmektedir.

TEPKİ İSTEME MODELİ

GECİKTİRME

Geciktirmenin başlıca amacı, özellikle planlanan fırsatlar veya denemelerle iletişim için doğal ipucu veya öncülün vurgulandığı doğal etkinlikler sırasında kendiliğinden sözel dili desteklemektir.

Genel olarak bir yetişkin, çocuktan gelen bir başlatmayı izleyerek, önceden düzenlenmiş bir rutini veya etkinliği seçer ve tercih edilen bir materyale erişimi kısıtlayarak çocuğun doğru sözel dil hedefini göstermesi için belirli bir süre bekler.

GECİKTİRME

Çocuk hedef davranışı doğru sergilerse tercih edilen materyale erişir.

Geciktirmede, bekleme süresinin diğer bir alternatifi, model ipucunu vermeden önceki geciktirmeyi artırmak için sistematik bir planlama birlikte anında doğru sözel modeli (0-saniye gecikme olarak anılır) sağlamaktır.

GECİKTİRME

Geciktirme çocuğun doğal olarak başlattığı iletişim eylemine karşılık çocuğun aynı işlevin daha ileri veya gelişmiş bir biçimini kullanmasını sağlamak amacıyla da kullanılabilir (örneğin, çocuk bir uzanma jesti kullanarak bir içecek talep eder; geciktirme "içecek" sözcüğünün sözel olarak benzerini teşvik etmek için kullanılabilir).

FIRSAT ÖĞRETİMİ

Fırsat öğretimi, çocuğun daha önce edindiği sözel dil biçimlerini yetişkinin genişletmesi için fırsatlar sağlamak ve etkileşim başlatmaları artırmak için tasarlanmış bir müdahaledir (Hart & Risley, 1968, 1975).

İlk olarak, yetişkinler etkileşim başlatmaları teşvik etmek için bir çevresel düzenleme stratejisi kullanır. Geciktirme gibi, fırsat öğretiminde de öğretim ancak çocuk bir etkileşim başlattığında gerçekleşebilir.

FIRSAT ÖĞRETİMİ

Yetişkin, çocuğun başlatmasını model ipucunu, tepki isteme modeli işlemlerini veya geciktirmeyi kullanarak genişletmeye karar verir.

Model ipucu, neredeyse daima doğru yanıt için son ipucu olarak kullanılır; ki bu durum, çocuğun sözel bir modeli taklit etmesi ve ilişkili materyale erişimin sağlanması anlamına gelir (Wolery ve diğ., 1992).

SORULAR?